Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

16 ФЕВРАЛЬ 1970 й. ДУШАНБА
5-йил чиқиши
№ 39 (1107).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Меҳнат зафарларимиз — доҳий юбилейига

Марям Ажумуллаева Тошкент тўқимачилик комбинатининг тайёр маҳсулотлар омборида 15 йилдан буён (ўнгда) контролёр бўлиб ишлайди. Меҳнатда пешқадам бу ишчи шу кунларда ғайрат билан ишлаб, касбдошларига намуна бўлмоқда.

Ана шу комбинат ип ўраш фабрикасининг мастери Али Ҳалилов (ўнгдан иккинчи сурат) ҳам меҳнатда обрў-эътибор қозонганлардан.

●

«Юлдуз» тикувчилик фирмасида 7 йилдан бери ҳалол меҳнат қилиб келаётган С. Якутинани (чапда) ҳамкасб дугоналари «Ўз касбининг устаси» деб аташади.

Тошкентдаги пахта кимёси ва технологияси илмий тадқиқот институти коллективи янгидан-янги илмий ишлар устида бош қотирмоқда. Б. Чурак (чапдан иккинчи сурат) янги биологик актив моддалар устида иш олиб бормоқда.

Ф. Лутфуллаев, Т. Қаримов, И. Шоиноғомов фотолари.

11 АПРЕЛЬ — КОММУНИСТИК МЕҲНАТ ВА САНЪАТ БАЙРАМИ БЎЛСИН

БИЗНИНГ ҲАМ МУДДАОМИЗ

Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик опера ва балет Катта театри коллективининг мурожаати театримиз коллективининг ҳам дилидаги муддаоси бўлиб янгради.

Биз Коммунистик шанбалик куни томошабинлар олқишига сазовор бўлиб келаётган энг яхши спектаклларимиздан бирини намойиш қилиб, тушган маблағни беш йиллик фондига топширишни кўзда тутаямиз.

Театримиз коллективи 11 апрелнинг Коммунистик меҳнат ва санъат кунига айланишида бор имкониятлардан фойдаланиб, ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади.

Ж. ҚОСИМОВ,
Муқимий номли ўзбек Давлат музикали драма театрининг директори.

А. РАҲИМОВ,
Партия ташкилотининг секретари.

Ф. АҲМЕДОВ,
Касаба союз ташкилотининг раиси.

КИЧКИНТОЙЛАР БАЙРАМИ

Алишер Навоий номидаги Давлат академик Катта театри коллективининг Ленин юбилейи муносабати билан Мурожаати Республикадаги барча санъат даргоҳлари қатори бизга ҳам тааллуқлидир.

11 апрель — Коммунистик меҳнат ва санъат куни. Биз кичкинтойларга ҳам муносиб совға тайёрлаш ниятидамиз. Шу куни театримизнинг энг яхши асарларидан бири — «Семурғ» қўғирчоқ спектаклини кўрсатамиз. Бу асар Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ССР қўғирчоқ театрларининг 1 фестивалида СССР Маданият министрлигининг мукофотига сазовор бўлган. Театримизнинг бош режиссёри В. Г. Акудин асарни текинга декорация қилиш ниятида.

Р. АНАНЬЕВА,
республика қўғирчоқ театрининг директори, хизмат кўрсатган маданият ходими.

● Ленинча меҳнат вахтасида

МУСОБАҚАНИ АВЖ ОЛДИРИБ

Шу кунларда Тўқимачилик комбинатининг қайси фабрика ёки цехига кирманг, ҳаммани доҳий юбилейига бағишлаб қизғин меҳнат устида учратасиз. Айниқса 1-тўқув фабрикаси 4-цехнинг аҳил коллективи беш йиллик планини 1970 йилнинг 26 декабрида бажариш, планга қўшимча 200 минг метр газлама ишлаб чиқариш, чиқиндиларни 10 процентга камайтириш учун курашяпти.

1969 йилдаёқ цех зарбдорларидан 13 киши беш йиллик планни бажарган эди. Мастер ёрдамчиларидан В. Т. Беломестнов, А. Шейхаметов, Г. И. Рудиковлар 1970 йилнинг июнь ойи тўқувчилардан Р. Ф. Шатьков, З. Г. Медичцева, М. Лопатинлар беш йилликнинг ноябрь ойи планини ортиғи билан бажардилар.

ЗИЛЗИЛА ЎЧОҒИДА

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси сейсмология институтининг янги лабораторияси лойиҳаси тасдиқланди. Бу лаборатория Анҳор бўйида, 1966 йилги зилзила ўчоғи яқинида жойлашади.

Ҳозир бўлажак икки қаватли бинонинг зали тикланмоқда. Лойиҳа бўйича лабораториянинг ишчи майдони 1488 квадрат метрни, фойдали майдони эса 2270 квадрат метрни ташкил қилади.

● НОЁБ ҲУЖЖАТЛАР

НОДИР ГАЗЕТАЛАР

А. Навоий номидаги Ўзбекистон Давлат халқ кутубхонаси ходимлари фондларни янада бойитмоқдалар. Кутубхонанинг Нодир нашрлар бўлимида Туркистон газеталари саҳифаларида нашр этилган В. И. Лениннинг нутқ ва мақолаларига картотека тузиш билан бир қаторда кутубхона архивидан нодир газеталар топиб фондни бойитилмоқда.

Бу бўлимга келган кишилар шу давргача кутубхона фондида бўлмаган «Роста» (Тошкент) газетасининг 1920-1921 йиллар, «Роста» (Наманган) 1920-1921 йиллар, «Роста» (Фарғона) 1921 йил, «Роста» (Қўқон) 1921 йил, Хоразм Халқ Республикаси газетаси «Инқилоб қуёши»нинг кўпгина сонларини ўқиб, Совет ҳокимиятининг тарихига оид кўп нарсаларнинг шоҳиди бўлишлари мумкин.

«Роста» (Тошкент) газетасининг 1920 йил 3 февраль сонида В. И. Лениннинг Бутунроссия иқтисодий съездида сўзлаган нутқини, 1921 йил 23 март сонида партиянинг X съездида тақсимотни таъбий солиқ билан алмаштириш тўғрисида сўзлаган нутқини, «Роста» (Қўқон) 1921 йил, 22 март сонида развертка ўрнига ғалла хирожи тўғрисидаги, «Роста» (Қўқон) 1921 йил 21 апрель сонида «Озиқ-овқат солиғи нима» деган нутқини, «Роста» (Фарғона) 1921 йил 9 март сонида В. И. Лениннинг Москва Советининг қўшма мажлисида сўзлаган нутқини ва бошқаларни ўқиш мумкин.

Булардан ташқари Туркистон Ҳарбий Округининг газетаси «Қизил Юлдуз», «Оқжўл», «Тилчи», «Энбекшил» каби қозоқ ва бошқа тиллардаги газеталар ҳам тўпланди.

Андижон шаҳрида 1916-1917 йилларда нашр этилган дастлаб «Туркестанский голос» ва 1917 йилда эса «Туркестанское слово» деб аталган газета ҳам бор. Уларда тарихга оид кўп нарсаларни ўқиш билан бир қаторда Л. Толстойнинг 1909 йиллари У. А. Хўжаев номига ёзган жавоб хатининг асл нусхаси ҳам босилган.

Нодир газеталар кутубхонамизнинг қимматбаҳо фондига айланиб қолади.

Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
кутубхонанинг нодир нашрлар бўлими ходими.

Аҳолига қулайлик

ЯНГИ КУТУБХОНА

Куни-кеча шаҳримизнинг Черданцев массивида янги кутубхона ишга тушди. Унинг китоб фонди уч мингга яқин бўлиб, бу ерда китобхонлар хоҳлаган турли адабиётларини оладилар.

●

НОН АВТОМАТДА

Биринчи нон заводидан нон ташувчи машина чиқди. Машинанинг 8 та қутичасида турли нонлар жойлашган. Қутичаларни тушириш учун махсус автомат бўлиб, учта магазин учун нон олиб бориш мумкин...

Эндиликда ҳамшаҳарларимиз вақтни тежашлари мумкин. Чунки олиб келинган маҳсулотни тушириш учун ҳеч қандай вақт кетмайди. Бу янгилик тез кунларда пойтахтнинг барча нон заводларида қўлланилиб, яна бир қулайлик яратилади.

●

ХИМЧИСТКАНИНГ 40 ПУНКТИ

Баҳор келиб қолди. Қиш кийимларини сифатли тозалаш, нафталинлаш вақти етди.

Пойтахтдаги химчистка фабрикаси коллективи ҳамшаҳарларимизнинг хизматига шай. Фабриканинг янги пунктлари Қорақамиш массивида, Ленин ва Навоий кўчаларида иш бошлади.

Ҳозир химчистка фабрикасининг қирқ пункти ҳамшаҳарларимиз ҳожатини чиқараётир.

Бир корхона янгиликлари

ЯНГИ ЗАВОД

Ёғ-мой комбинатида мой экстрацияси заводи қурилияпти. Бу завод ишга тушгач, комбинат пахта тозалаш корхоналари билан боғланади ва улардан чигит олинади. Олинган чигитни қайта ишлаб пахта мойи ишлаб чиқара бошлайди. Комбинатга энг зарур асосий хом ашё пахта мойи ҳозиргача четдан келтирилмоқда. Бу давлат учун ҳам, комбинат учун ҳам анча қимматга тушяпти.

Янги завод бир кеча — кундузда 360 тоннадан зиёд чигитни ишлай олиш қувватига эга бўлади.

ГДР АРМУҒОНИ

Янги завод иттифоқда ишлаб чиқарилган ва чет эллардан келтирилган асбоб-ускуналар билан жиҳозланяпти. ГДР армуғони 12 та «дорпресс» машинаси ҳам пресс-сиқув цехидаги ўз хизмат ўрнини эгаллади. Бу машиналар Маргдебургдаги Э. Тельман номли заводда тайёрланган.

В. КОМИЛОВ,
штатсиз мухбир.

Шаҳримиздаги алоқа техникаси заводи қошидаги конструкторлик бюросида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотни такомиллаштириш, илғор ихтирочилик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этиш юзасидан кўпгина ишлар олиб борилмоқда.

СУРАТДА: конструкторлардан (чапдан ўнгга) А. Галкин ва Ю. Кардополов янги деталлар устида ишламоқдалар.

ЕНГИЛ „ЮРАДИГАН“

ТОШКЕНТ экскаватор заводининг ишчилари мамлакатимизнинг янги қурилишларига якка чўмичли мингинчи «Э-304 В» экскаваторини жўнатишди. Мамлакатимизда биринчи марта шу ерда ишлаб чиқарилаётган бу машиналар ўтиш қийин бўлган ботқоқ районларда ишлаш учун мўлжалланган. 30 тонналик бундай экскаваторнинг «оёқ зарби» одамникидан енгилроқ. Экскаватор занжирларининг ҳар квадрат сантиметр ер бетига тушадиган босими 200 граммдан ошмайди.

Бунинг устига «Э-304 В» олдин чиқарилганларига қараганда кўпга чидайди. Конструкторлар экскаватордаги барча сирпанувчи симлар ўрнига шарикоподшипниклар қўйиб, унинг хизмат муддатини икки баравардан зиёд кўпайтирдилар. Экскаваторчилар учун ҳам ғоят қулай шароит вужудга келтирилган. Микроиқлим ҳосил қилиб туриладиган кенг кабина иш механизмидан ажратилган, биринчи марта экскаваторнинг барча бошқариш органлари пневматик тарзда ишга солинади, очиқ узатма қисмларининг йўқлиги эса моторнинг шовқинини пасайтиради, экскаватор деталь ва корпусларининг кирланиб қолишига тўсқинлик қилади.

Бу йил заводда яна мингдан ошиқ шундай машина чиқариш, тез орада эса экскаватор ишлаб чиқаришни 1,5 баравар кўпайтириш мўлжаллаб қўйилди. Қуриб битказилаётган янги механика-йиғув цехи заводнинг ишлаб чиқаришга банд қилинган саҳнини 10 минг квадрат метр кўпайтиради. (ЎзТАГ).

Тошкент тепловоз депоси халқ контролининг группаси намунали иш олиб бормоқда. У депода содир бўлган камчиликларни ўз вақтида бартараф этишда депо маъмуриятига катта ёрдам бермоқда.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) депо халқ контроли группасининг назоратчиларидан Ҳамид Почаев, Игорь Волнухин ва Дмитрий Дёмин ўртоқлар жорий ремонтдан чиққан тепловозининг ремонт сифатини текширмоқдалр.

М. Нуриддинов фотоси.

ҚИЗИҚАРЛИ САВОЛ—ЖАВОБ

Октябрь район Гуручариқ маҳалласида доҳий туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган «В. И. Ленин ва илмий атеизм масалалари» деган темада савол-жавоб кечаси бўлиб ўтди. Кечада олимлардан К. Комилов, М. Далиев ва Н. Умархуновлар иштирок этдилар. Улар берилган саволларга жавоб бердилар.

Кеча охирида «Ленин Польшада» бадиий фильми намойиш қилинди.

ИТТИФОҚДА ТАНИЛДИ

ЯНГИЕР. Янгиер темир бетон буюмлари заводига Москвадан хабар келди. Бу хабарда ана шу корхона ишлаб чиқараётган лоток каналлар учун таянч устунлари СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг бронза медалига сазовор бўлганлиги айтилган.

Завод коллективи маҳсулот чиқариш юзасидан беш йиллик топшириғини муваффақиятли бажариб, ишлаб чиқариш суръатларини кун сайин оширмоқда. Дренаж шоҳобчалари, каналлар, уй-жойлар, мактаблар қурилиши учун ва Мирзачўлдаги янги совхозларнинг маданий-маиший объектлари учун юбилей йилининг биринчи кварталидаёқ планга қўшимча равишда бир неча юз минг сўмлик юқори сифатли темир-бетон буюмлари юборилди.

ЎЗБЕКИСТОН РАССОМЛАРИНИНГ «ЎЗБЕКИСТОН»ГА ТУҲФАСИ

«Ўзбекистон» денгиз лайнерининг командаси шундай ном билан аталадиган кемани ўзига хос либос билан «ясантириш»га қарор қилди. Улар ўзбек усталаридан ўз лайнерлари учун мисгарлик, кулоллик безаклари тайёрлаб беришни илтимос қилган эдилар. Лекин ўзбек рассомлари уларнинг ана шу илтимосини қондириш билангина кифояланиб қолмадилар. Улар, «Ўзбекистон»га ўзларининг суратларидан иборат галереяни — 59 та акварель, график полотно тақдим этдилар, бу суратларда ўлка табиатининг гўзаллиги, қурилишлар, кишилар тасвирланган. Бу асарлар орасида Урол Тансиқбоев Қутлуғ Башаров, Георгий Чиганов, Борис Котлов ва бошқа мўйқалам усталарининг суратлари бор.

«Ўзбекистон» кемасининг картина галереяси юртдошларимизнинг асарларидан иборат кўчма виставка бўлиб қолади. Аҳир, теплоход жуда олис-олис жойларга сафар қилади, кўпгина мамлакатларнинг портларида бўлади.

(ЎзТАГ).

● Бокс

УЧИНЧИ РАУНД 8:3

Учинчи раунд — Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатлари боксчиларининг учинчи матч учрашуви ҳам совет спортчиларига ғалаба келтирди. Ҳисоб — 8:3

СССР командаси Минскдаги учрашувга бутунлай янги составда тушди. АҚШ командасида фақат бир ўзгариш бўлди. Биринчи матчда А. Мельниковга ютқазган Ж. Коули ўрнига рингга ўсмирлар ўртасида АҚШ чемпиони Г. Феррари чиқди.

Биринчи энг енгил вазнда олмаоталик Ж. Кукумов АҚШ командасининг капитани В. Хотторнни, иккинчи энг енгил вазнда М. Жаксибаев Э. Сантягони, энг енгил вазнда Ю. Дубенюк Г. Феррарини мағлубиятга учратди.

Тўртинчи учрашув Америка командасига дастлабки очкони келтирди. Ярим енгил вазнда Р. Ланни В. Калмиковни таслим қилди.

В. Динеев — Х. Руис учрашуви энг қисқа бўлди. Икки марта «Олтинқўлқоп» турнирининг ғолиби Х. Руиснинг оғир нокдаунга учраганини кўрган унинг секунданти биринчи раунддаёқ ўйинни тўхтатди.

Д. Даниэльс — А. Долгов учрашувида судьялар совет спортчисининг қўлини кўтардилар. Совет Иттифоқининг уч марта чемпиони В. Мусалимов А. Муницдан яна мағлубиятга учради.

Сўнгра Климанов Д. Вальдесни, Л. Уорд СССР чемпиони А. Кудряшовни, ярим оғир вазнда Н. Разумов Ж. Сантягони, оғир вазнда К. Сароян Ж. Даниэлсни мағлубиятга учратди.

Лариса Кувичкина ва София Тонрова Биринчи Май кўчасида москваликлар томонидан қурилаётган биноларда қурувчи бўлиб ишлашади. Дугоналар кунлик иш нормаларини бир ярим баравар адо этишмоқда.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

чет элларда

ҲИНДИСТОНДА МИТИНГ ВА НАМОЙИШЛАР

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ўтган йил июль ойида 14 та энг йирик савдо банкининг национализация қилинганлигини «нотўғри» деб топган Ҳиндистон олий судининг қарори мамлакатда кенг миқёсда шов-шувларга сабаб бўлмоқда. Ҳиндистоннинг барча прогрессив кучлари ҳаяжонга келди, реакция томонидагилар эса беҳад қувонди, деб ёзади «Нэшнл гералд» газетаси.

Ҳиндистон шаҳарларида суд қарорига қарши норозилик юзасидан митинглар ва намойишлар бўлиб ўтмоқда. Халқ социалистик партиясининг раиси Горайнинг айтишича, бу қарор «бир тўда бадавлат кишиларнинг манфаатларини кимлар ҳақиқатда ҳимоя қилаётганлигини» кўрсатади.

Банк ходимлари бутун мамлакат бўйлаб «норозилик куни» ўтказиб, шу қарорга ўз муносабатларини изҳор қилдилар. Шу билан бирга прогрессив ва демократик партияларнинг раҳбарлари банкларнинг национализация қилинганлиги «нотўғри» деб топилишини қоралаб, Индира Ганди ҳукумати марказий парламентнинг бюджетни муҳокама қилувчи сессиясига бутун банк системасини национализация қилишни ҳамда мамлакатдаги барча чет эл банклари устидан «Социал назорат» ўрнатишни кўзда тутган қонун лойиҳасини тақдим этади, деб ишонч билдирмоқдалар.

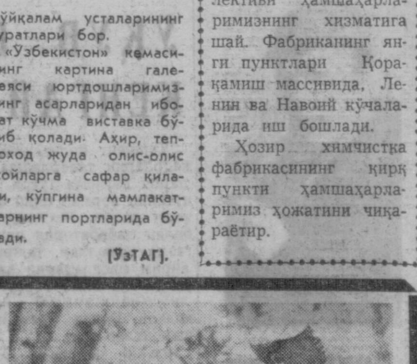

СУРАТДА: ФРЕЛИМО (Мозамбикани озод қилиш фронти) ўқув лагерларидан бирида ҳарбий машғулотлар.

Бугун В. И. Ленин музейи қурилишида

УСТОЗ САЙҚАЛИ

Шаҳар марказига ҳусн бериб турган бу оппоқ мармар бино яқин ойлар ичида кишиларнинг зиёратгоҳига айланади. Инсониятнинг доҳийси В. И. Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолияти билан боғлиқ бўлган ҳужжатлар, асарлари нусхаси сақланади бу даргоҳда. Шунинг учун ҳам ҳар бир киши бино қурилишига ўз ҳиссасини қўшишга ҳаракат қилади. Мармар зиналардан кўтарилиб, бири биридан гўзал залларга кирилади. Биз иккинчи қаватга — кўргазмалар залига кирдик. Бу залда ганчкор Махмуд Усмонов ўз шогирдлари билан мармарларни ўйиб гул солмоқда.

Маҳмуд Усмонов — республика мизда

— Бу ганчнинг номини «Гуллаган Ўзбекистон» деб атадик» — дейди Уста Маҳмуд ака, — бунда асрлар давомида қўлланиб келган гуллар билан янги мазмун уйғунлашган, бугунги кунимизнинг нафаси ҳамоҳанг. Бу панно очилган китобни эслатади. Эътибор берган киши уни китобдек ўқиши мумкин.

Саккиз қиррали юлдузда тўрт Ўрта Осиё республикаси — Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон Туркманистон акс эттирилган. Юлдуз марказида эса Ўзбекистон ифтихори — пахта тасвирланган. Пахта туфайли республикамиз мисли кўрилмаган даражада гуллаб-яшнаганини ҳис этасан киши.

Ганчкорлар ўйган ҳар бир чизиқ санъат даргоҳи кенг ва бепо-

ўз шогирдлари Асрор Мухторов, Мирвоҳид Усмонов, Маҳмуд Раҳматов, Фаттоҳ Файзуллаев ва Рауф Ибодовларнинг ҳар бир ҳаракатини синчковлик билан кузатади, маслаҳатлар беради. Рауф — Уста Ширин Муродовнинг набираси, бобосининг касбини давом эттираётганлардан бири.

Маҳмуд Усмонов 40 йилдан ортиқ ганчкорлик билан шуғулланади. У пойтахтимиздаги Навоий, Муқимий, Ҳамза номли театрлар фойесига сайқал берган. Навоий номли адабиёт институти, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Республика комсомоли Марказий Комитетининг биноларини (бу иши учун Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати бўлди), безаган,

донг таратган уста ганчкорлардан бири. У кўпгина замонавий уйларга зийнат берган. Эндиликда унинг оппоқ мармарлар устига туширилган жимжимадор гуллари В. И. Ленин Марказий музейи филиалининг кўргазма залида жилваланади. Музейга келган кишилар Маҳмуд ака ва унинг қўли гул шогирдлари ишидан мамнун бўладилар.

Ним кўкиш ранг билан товланадиган ганч қорли дарани эслатади. У худди қуёш нурида товланаётгандек туюлади. Бир-бирлари билан елкадош гул солаётган ганчкорлар музей биносининг иккинчи қаватида ишламоқдалар. Бу иш шу даражада мураккабки, ўнта уста бир кунда зўрға бир-бир ярим квадрат метр ганч ўяди.

Иш қизғин. Уста ёнлигидан далолат бериб турибди. Қотма, ўйчан ва босиқ Маҳмуд Усмонов — ўз касбининг устаси. Усмонов ганчкорликда классик услубни янги маъно билан бойитди.

Маҳмуд аканинг ишида ҳамиша шогирдлари эш-қўш. У Ҳаёт Абдуллаевга ҳар қандай ишни бемалол ишонади. Унинг шогирди Ҳаёт ҳозир тўртинчи разрядли уста, ўзи бошқа шогирдларни касбга ўргатмоқда. Абдуллаев Ленин номли ва Абдулла Набиев номли Пионерлар саройларида ганчкорлик бўйича тўгаракка раҳбарлик қилмоқда. Зиёвиддин Юсупов ҳам Пионерлар саройида Усмоновдан таълим олган шогирдлардан бири. Ҳозир у Тошкент политехника институтининг архитектура факультетида ўқимоқда.

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги министрлиги биноси залларига гул солган.

Усмоновнинг иши Чехословакия, Польша Япония, Америка Қўшма Штатларида намойиш қилинган; Уста Маҳмуд ака СССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг Кумуш медалини олган. Унинг 40 асари республика санъат музейининг фонди бўлиб қолди. Эндиликда Уста Маҳмуд Усмонов ўз шогирдлари билан В. И. Ленин Марказий музейининг кўргазма залига сайқал бермоқда.

Ҳ. ҲАКИМОВ.

Суратда: (чапдан ўнгга) Асрор Мухторов, Мирвоҳид Усмонов, Маҳмуд Рахматов ва Уста Маҳмуд Усмонов.

И. Шоннонгомов фотолари.

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

МУҲИМ ДАРСЛИК

«Ўқитувчи» нашриёти рус мактабларининг 9—10-синфлари учун «Ўзбек тили» дарслигини нашр этди. Шу предмет бўйича биринчи марта яратилган бу дарслик Э. Азларов, А. Раҳимов, Х Асалов ва Х. Холиқбердиевлар томонидан тузилди.

Дарслик уч қисм — асосий қисм, луғат, (ўзбекча-русча, русча-ўзбекча) ва илова материаллардан иборат. Шунингдек, «Биласизми» рубрикаси остида берилган қизиқарли материаллар ўқувчиларнинг ўзбек тилини ўрганишга ҳавасларини орттиради.

А. ҲУСАНОВ.

Қурилишда ўта аниқлик бўлмаса иморат бир томонга оғиб кетиши ёки деворлар тўғри бўлмай қолиши мумкин. Бунда, геодезчилар катта ёрдам беради. Пойтахтимизда қурилаётган «Осиё» ресторанида ҳам балка ва ригелларнинг тўғри қўйилишини таъминлашда Алексей Дьячков ва унинг касбдошлари катта ёрдам беришмоқда.

СУРАТДА: геодезчи А. Дьячков.

ЎҚУВ БАЗАСИ КЕНГАЙМОҚДА

Тошкент политехника институтида инженер кадрларни тайёрлашда анчагина қийинчиликларни енгишга тўғри келмоқда. Ўқув процессини нормал олиб бориш учун маълум шароит лозим. Биринчи навбатда студентлар билан лаборатория ишларини ўтказишда кўргазма қуроллар, тажриба ўтказиш сингари айрим масалаларни ҳал қилишга, лабораторияда иш олиб бориб, уларнинг назарий билимларини амалий мустаҳкамлашга тўғри келади. Барча факультетларда ҳам бундай шароитлар йўқ.

Юқори малакали мутахассислар тайёрлашдаги бу камчиликларни ҳисобга олиб, институт лаборатория базасини кенгайтиришга қарор қилинди. Механика факультети, шунингдек, геология қидирув ва тоғ металлургия факультетининг студентлари учун янги ўқув лаборатория корпуси қурилмоқда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарори билан бу корпусларни қуриш учун 75 миллион сўм маблағ ажратилди.

Институт ўқув лаборатория корпусини қуриш ишларини «Главташкентстрой»га қарашли 6-қурилиш тресги студентлар шаҳарчасида амалга оширмоқда. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги арафасида механика факультетининг экспериментал ўқув лабораторияси фойдаланишга топширилади. Йил охиригача биология қидирув факультети учун ҳам шундай корпус қурилади.

Шундай қилиб, политехника институтининг ўқув базаси кенгайтирилиб, ҳар хил иқтисосдаги инженерлар тайёрлашда ўқув программаларини ўзлаштириш учун катта қулайлик яратилади.

ТОЛСТОНОГ,
экономист.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

Чехословакия — энг йирик «этикдўзлик» мамлакати. Унинг ўз ишини яхши билган усталари йилига 110 миллион жуфт ҳар хил пойафзалларни ишлаб чиқариб, 85 мамлакатга юборади. Ҳаммадан кўпроқ бу пойафзалларни Совет Иттифоқи сотиб олади.

Суратда: ишчи Яна Копицка болалар пойафзалини сараламоқда. Бу аёл Зруч-Сазава шаҳридаги «Сазаван» корхонасида ишлайди.

ЧТК—ТАСС фотоси.

Юбилейга атаб

САНТЬЯГО. Чили пойтахтида В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган лекциялар туркуми билан Ленин ўқишлари бошланди. Бу ўқишларни Чили коммунистик ёшлар иттифоқи жаҳонда биринчи социалистик давлат асосчисининг туғилганига 100 йил тўлишини нишонлашга тайёргарлик кўрилаётганлиги муносабати билан ўтказмоқда.

Бу ўқишлардан мақсад — Чили йигит ва қизларини Лениннинг буюк асарлари билан таништириш, Лениннинг социалистик жамият қуриш назариясининг моҳияти ва аҳамиятини очиб бериш, шунингдек Владимир Ильич катта аҳамият берган ёшларнинг революцион жараёндаги роли ҳақида сўзлаб беришдан иборат.

(ТАСС).

Мехикода футбол бўйича IX жаҳон чемпионатига тайёргарлик қизиб кетди. Ташкилий ишларда рекламага катта эътибор берилмоқда. Пойтахтда чемпионат ўтказадиган янги «Хўжайин» пайдо бўлди. Бу рассом Уаман томонидан устига Мексика терма командаси формаси кийдирилган бургутчадир. Унинг номи — Пико,

СУРАТДА: «Пико»нинг дўстлари анча бўлди. Улардан бири ташкилий комитет реклама бюросининг ходими Виктория Чамарродир,

С. Сичев фотоси.

САВОДСИЗЛИКНИ ТУГАТИШ УЧУН

ХАРТУМ. ТАСС МУХБИРИ ГЕННАДИЙ МАРУНИН ХАБАР БЕРАДИ:

Хотин-қизлар орасида саводсизликни тугатишга бағишланиб, халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси ва ЮНЕСКО ташаббуси билан Судан пойтахтида ўтказилаётган халқаро семинар ўз ишини тамомлади. Бу семинарда Африка, Осиё ва Латин Америкасидаги 26 мамлакатнинг делегациялари ва турли халқаро ташкилотларнинг вакиллари қатнашди. Вакиллар ўз мамлакатларида саводсизликни тугатиш борасида кўрилаётган амалий чораларни гапириб беришди, эришилган ютуқларни ва иш тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Эскини қумсаб

ТОКИО. ТАСС мухбири Г. Гавриленко хабар беради:

Япония оролларида «Давлат таркиб топган кун» деган давлат байрами нишонланмоқда.

Муассасалар ва кўпгина корхоналар ёпиқ.

«Давлат таркиб топган кун» урушдан кейин бу билан тўртинчи марта байрам қилинмоқда. Урушга қадар 11 февраль куни «Империя таркиб топган» кун тариқасида нишонланар ва бу байрамдан аҳоли орасида милитаристик шовинистик кайфиятларни авж олдириш учун фойдаланар эдилар.

Япониянинг ўнг кучлари бу милитаристик байрамни қайта тикламоқ учун бундан тўрт йил муқаддам зўр бериб қилган ҳаракатлар самара берди. Мамлакатнинг ҳукмрон доиралари 1966 йилда 11 февраль кунини «давлат таркиб топган кун» деган «янги» байрам қилиб ўтказишга қарор бериб, ўнгларнинг мана шу ҳаракатига кўмаклашдилар.

Шу куни Япония демократик ташкилотларининг юз минглаб намояндалари Япония шаҳарларининг кўчаларига чиқиб, урушга йўл қўймасликка, мамлакатнинг тинч мустақил ривожланиш йўлини сақлаб қолишга даъват қиладилар.

Ўнг кучлар «Коммунистик хавф билан курашни» авж олдирайлик, Японияни қайта қуроллантирайлик, Япониянинг тинч конституцияси бекор қилинсин, АҚШ билан ҳарбий иттифоқни кучайтирайлик, деб қабиҳ талабларни қўймоқдалар.

Покистон ишчилари иш ташлашди

КАРОЧИ. Карочидаги «Пакистан секьюрити корпорэйшн» қоғоз фабрикасида ишловчи 1700 ишчининг забастовкаси 77 кундан буён давом этмоқда. Забастовка бошқа корхоналарга ҳам ёйилди. Карочидагина эмас, балки Покистоннинг бошқа шаҳарларидаги кўпгина фабрика ва заводларнинг ишчилари иш ташловчиларни қўллаб-қувватламоқдалар. Ҳаракат комитетининг раиси, Покистон касаба союзлари федерациясининг президенти Муҳаммад Шафир Карочида ўтказилган матбуот конференциясида қуйидагиларни айтди, иш ташловчиларнинг талаблари қондирилмаган тақдирда, мамлакатнинг 1,5 миллион ишчини ўз сафларида бирлаштирувчи 350 касаба союзи бутун мамлакат миқёсида узоқ муддатли ялпи забастовка бошлаш ниятидадир.

(ТАСС).

● Социализм мамлакатларида

Ташаббусни қўллаб-қувватлаш учун

ПРАГА. Чехословакиядаги уч мингга яқин аҳоли яшайдиган пунктларда истиқомат қилувчилар Моравиядаги унча катта бўлмаган Кромержиж шаҳарчаси гражданларининг республика Совет Армияси томонидан озод қилинганлигининг 25 йиллигини ўз шаҳар ва қишлоқларимизни ободонлаштириш билан нишонлайлик, деган даъватини қўлаб-қувватладилар.

(ТАСС).

●

Социалистик демократия амалда

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикасининг шаҳар ва қишлоқларида маҳаллий халқ вакиллигига сайловга тайёргарлик кўрилмоқда. Сайлов 22 мартда бўлади.

Округ, район, шаҳар ва жамоа халқ вакиллигининг 200 мингдан ортиқ депутати сайловчилар йиғилишларида қилган ўз ишлари ҳақида ҳисобот бермоқдалар. Давлат-сиёсий, иқтисодий ва маданий қурилишдаги турли хил масалаларни ҳал этишда халқ вакиллиги доимий комиссиясининг аъзоси бўлган 400 минг киши ва миллий фронт комиссиясининг 350 минг аъзоси иштирок этмоқда.

(ТАСС).

●

Янги мактаблар қурилмоқда

УЛАН-БАТОР, Монголия халқ республикасида умумий таълим мактабларининг сони 1968 йилдагига қараганда 1969 йилда 3,6 процент ортди. Ана шу мактабларда таълим олаётган ўқувчилар сони эса 7,7 процент кўпайди. 1970 йилда 19 та бошланғич ва 23 та тўлиқсиз ўрта мактаб қурилади. Шунингдек, катта ёшдагилар учун мавсумий, сиртқи, ва кечки кўпгина мактаблар ҳам очилади.

(ТАСС).

ФОЙДА КЕТИДАН ҚУВИБ...

Американикларда: «Содда одам минут сайин туғилади» деган ҳикматли сўз бор. Яқинда Америка конгрессининг аъзоси Бенжамин Розенталь монополиялар уни харидорларга қарши қурол қилиб ишлатаётганликларини айтиб, бу ҳикматли сўзни эсга солди. Розенталь харидорнинг ўзига зўрлаб сифатсиз молларни қабул қилдираётган монополия олдида ҳимоясиз эканлигидан далолат берувчи кўпгина фактларни келтирди. Яқинда Никсоннинг конгрессга юборган мактуби, ҳам шу темага бағишлаб ёзилган эди.

Розенталь трестларнинг «иқтисодий жинояти»дан мисоллар келтиради. «1966 йилда ҳар бир қути бодроқ — «Бетти крокер»нинг оғирлиги 11 унция келганини ҳозир эса 10 унция оғирликда эканлигини, илгари 12,5 унция оғирлигида бўлган қўлга суриладиган бир шина «Жергенс» лосьони ҳозир фақат 10,5 унция оғирликда эканлигини биласизми? Нонуштага бериладиган бўтқа ёки қўлга суриладиган лосьонга қараганда анча муҳимроқ молларга нисбатан ҳам турлича ҳийла-найранглар ишлатмоқда.» деди у.

Америка конгрессининг муҳтарам аъзоси бу ўринда афтидан даставвал соғлиқни сақлаш соҳасини кўзда тутган бўлса керак. Чунки АҚШда бу соҳада ақл бовар қилмайдиган ҳодисалар бўляпти.

Озиқ-овқат ва дори-дармонлар масаласи бўйича Балтимор бошқармасининг директори Морис Кинлоу яқинда ҳар йили 20 миллион американик озиқ-овқатдан заҳарланиш натижасида жафо чекмоқда, деб айтди. Кўпгина озиқ-овқатларнинг жозибадор кўриниши озиқ-овқат саноатида кўп холларда зарарли бўлган турли моддалар ва бўёқларнинг қўлланишига боғлиқ Маъмурлар, — деди у, — юз берган аҳволни йўқотиш учун сариқ чақалик иш қилмаётирлар.

Шу нарса диққатга сазоворки, матбуот билдираётган фикрга қараганда, Американинг автомобиль қатнайдиган машҳур йўллари ҳам нуқсонсиз эмас. Маълумки АҚШ автомобиль ҳалокатлари бўйича аллақачон жаҳон «рекордчи»си ҳисобланади, Америка йўлларида ҳар ҳафта сайин бирнеча юзлаб киши ҳалок бўлади, кўплари майибланади. Бунга ким айбдор? Америкада чиқаётган «Лайф» журнали қурилиш компанияларини айблайди. У йўлларни қуриш вақтида «уни хавфсиз қилишни эсларидан чиқариб қўйдилар, деб ҳисобламоқда. Хавфли участкаларда тўсиқлар ва белгилар йўқ, Буларнинг пул «иқтисод қилиш» мақсадида қўймайдилар. Бироқ, Америка йўлларида автомобилларнинг чала ишлаганлигидан ҳам кишилар ҳалок бўлмоқда. Қизиғи шундаки бу чалаликлар деярли атайин планлаштирилган бўлади. Автомобиль компаниялари, — деб ёзади газеталар, — қайси узелларнинг қандай вазиятда ишдан чиқиб қолишини билардилар, аммо бу чалаликларни бартараф қилмаётирлар. Навбатдаги фош қилиш жанжалга айланиб кетмагунча ва фош этилган фирма маҳсулотларига бўлган талаб камаймагунча бу чалаликларни тузатмай юрадилар.

Бу фактларнинг ҳаммаси капитализм оламида бозор хўжайини бўлган истеъмолчининг бозорга бўлган муносабати билан корхона эгаларига ўз ҳақини буюра олиши тўғрисидаги «мустаҳкам ҳақиқатга» мувофиқ келмаётгандек кўринади. Американинг таниқли социологи Ральф Найдер ўз ватандошларини — «Корпорациялар ҳасислиги ва бефарқлигининг» қурбони деб ҳисоблайди, юриш учун хавфи бўлган автомобиллар бузилган озиқ-овқатлар турли сифатсиз моллар монополияларнинг фойда кетидан қувиши оддий американикларга шуларни келтирмоқда. «Харидор ўз ҳуқуқи учун курашаётганидек кураш олиб боришга мажбур бўладиган кунлар келади ҳали», деди Найдер.

Биз юқорида АҚШ президенти Никсоннинг конгрессига йўллаган мактубида «харидор манфаатини ҳимоя қилиш» тўғрисида ёзганини эслатиб ўтган эдик. Хўш президент нималарни таклиф қилади? «харидорлар ўзларига нисбатан инсофсизлик қилаётганликлари ва зарар етказаётганликлари учун коллектив ҳамда суд орқали фирмаларга даъво қилишлари учун бирлаша оладиган тартиб ўрнатиш керак» деди у. Аслида ўзаро ҳеч нима билан боғланмаган харидорларнинг бундай иттифоқлари монополияларга уларнинг рекламаларига, адвокатлари ва экспертларига қарши нимани қарши қўяоларди? Никсон мактубида бу саволга жавоб йўқ.

Бу эса монополиялар конгрессининг атоқли аъзоси Розенталь юқорида таърифлаб айтгандек «Ҳалойиқ садқаи сарга кетсин» деган принципи асосида иш қуришни давом эттираверадилар деган гап.

Э. ЧЕПАРОВ,
АПН.

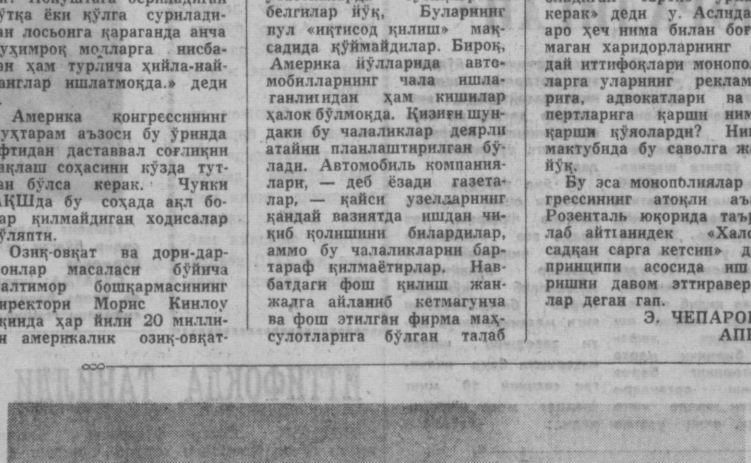

Евфрот баланд тўғони Сурияда Совет Иттифоқи ёрдами билан қурилаётган иншоот бўлиб, у ерда иш суръати қизиб кетди. Бу гидротехника комплекси мамлакат учун жуда катта аҳамиятга эга. Қурилишнинг биринчи навбати ниҳоясига етказилиши билан Сурия қишлоқ хўжалиги қўшимча 600 минг гектар суғориладиган ерга эга бўлади. ГЭС корхона ва мамлакат шаҳарлари учун арзон электр энергиясини ишлаб чиқаради.

СУРАТДА: тўғон қурилиши участкаларидан бирида.

М. Робот фотоси.

ҚОТИЛЛАР ТАЛАФОТ КЎРМОҚДАЛАР

ХАНОЙ. Вьетнам информация агентлиги озодлик матбуот агентлигининг маълумотларига асосланиб қуйидагиларни хабар қилади: Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучларининг Тайнинь вилоятида ҳаракат қилаётган отрядлари биринчи февралда душманнинг Бенсой районидаги ҳарбий лагерига дадил ҳужум қилдилар ва Америка ҳарбий хизматчилари ҳамда қўғирчоқ армия солдатларидан 80 дан ортиқ кишини сафдан чиқардилар.

Озодлик матбуот агентлиги Жанубий Вьетнамнинг ғарбий районлари ва вилоятларидаги жангларни якунлаштириб, қуйидагиларни хабар қилди: Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучлари жангчилари 1968 йилда душманнинг 114.672 солдат ва офицерини, шу жумладан Америка ҳарбий хизматчиларидан 3.000 кишини ўлдирдилар ва ярадор қилдилар. Шу давр ичида Американинг 560 самолёти ва вертолёти уриб туширилди, 500 га яқин кема ғарқ қилинди ва ёндириб юборилди, 700 дан ортиқ ҳарбий машина, шу жумладан 170 танк ва бронетранспортёр ишдан чиқарилди, 110 тўп портлатилди ҳамда кўпгина ҳарбий техника қўлга туширилди.

(ТАСС).

РЕПРЕССИЯЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

САНТЬЯГО. Парагвайда шафқатсиз диктатура авжига чиқмоқда, мамлакатда барча демократик ҳуқуқлар ва эркинликлар поймол қилинди.

Парагвай либерал партиясининг раиси Карлос Леви Руфинелли Боливиядаги «Хорнада» газетасида эълон қилган баёнотида айтишича, Альфредо Стресснер режими мамлакат аҳолисига нисбатан шафқатсиз репрессиялар қилиб, уни доимий қўрқитиб турибди. Мамлакатда сўз ва матбуот эркинликлари йўқ. Судсиз ва терговсиз турма зиндонларида азоб тортиб ётган сиёсий маҳбуслар сони кундан кунга кўпайиб бормоқда.

Парагвай радикаль партияси раиси Карлос Гонсалеснинг айтишига қараганда, мамлакат конституцияси кучга эга бўлмай қолди. Чунки унинг асосий моддалари ҳамиша бузилмоқда.

Христиан-демократик партия раҳбарларидан бири бўлган Аҳала Аэдо бундай деди: «Парагвайда демократия йўқотиб юборилди. Ҳукуматнинг 5004 — рақамли декрети ва мамлакатда демократияни, сиёсий ва социал тартибни сақлаш тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳозирги режим демократик эркинликларни қайта тиклаш йўлига тушиш ниятида эмаслигини яққол кўрсатиб турибди». (ТАСС).

Ленинни куйлаймиз

ЛЕНИН ВА ХАЛҚ ДОНОЛИГИ

Ўзбек совет адабиётида бўлганидек, халқ оғзаки бадиий ижодида доҳий Ленин образини яратиш, бинобарин, улуғ сиймонинг ҳамма учун манзур бўлгудек таъриф ва тафсифини чизиш катта аҳамиятга эгадир. Бу соҳада ўзбек халқ оғзаки ижодида таниқли халқ шоир ва бахшилари Эргаш Жуманбулбул, Фозил Йўлдош, Пўлкан Жомрот ўғли ва бошқаларнинг хизмати каттадир. Ана шу улкан халқ шоирларининг традицияларини ҳозирда давом эттириб келаётган, айримлари эса эл орасида халқ шоиридек шарафли ном билан яшаётганлар оз эмас.

Халқ чашмаси ҳар қандай ясамаликлардан ҳоли. Унда ҳаёт ҳақиқати мужассамланади, умумлашади, тезда омма орасига тарқалади. Чунки, уни халқнинг ўз ичидан етшиб чиққан илғор кишилар, турли касб эгалари, —маълумотлари қандай бўлишига қарамай, юрак сўзларини Ватанга, Ленинга, коммунистик партияга, совет ҳукуматига бағишлайдилар. Уларнинг самимий юрак сўзларида табиий сеҳр кучи ҳамма тингловчиларни ҳаяжонлантиради.

Узоқ замонлардан бери халққа эстетик завқ бериб келаётган халқ ижодининг нодир мероси ва уни ташувчиларнинг халқ орасидаги обрўэътибори, қадр-қиммати ортиб бормоқда. Бинобарин ҳозирда ҳам ўз шиъри овози, жозибадор оҳанги билан халқ ҳурмат ва эътиборига сазовор бўлиб келаётган халқ ижодчиларини республикамизнинг турли жойларида учратиш мумкин. Улар ўзларининг традицион терма ва достонлари, қўшиқ ва ашулалари билан совет кишиларининг ғалабасини, уларнинг Ватанимиз қиёфасини бўстонга айлантиришдаги ишларини улуғламоқдалар.

Улуғ Ленинннинг ҳаётбахш таълимоти, доно сиёсати туфайли гуллаган, социалистик воқеликни ва бу воқеликни яратган қаҳрамон ижодкорларининг ишларини, турмуш шароитларини бор овозда куйламоқдалар. Бу ўринда кўҳна, ҳамиша навқирон, 2500 йиллик тўйига муносиб тайёргарлик билан келаётган шоирлар, олимлар, фозиллар макони бўлиб келган Самарқанд, гўзал Бухоро, Мирзачўлни Мирза гулистонга айлантирган Сирдарё, Фарғона каби ўлка ижодчиларидан ёзиб олинган дурдоналарда ота-боболарининг, Эрназар, Эргаш Жуманбулбул, Фозил Йўлдош, Пўлкон, Ислом шоирларнинг традицияларини совет замонасида, коммунизм аён бўлиб турган шу кунларда давом эттириб келаётган истеъдодли ижодкорлар ҳамон халқ орасида куйлаб келмоқдалар.

Жумладан, Самарқанднинг Хатирчи районида яшаб ижод қилиб келаётган, йигирмадан ортиқ достонларни ёд билувчи Эгамберди бахши қаерга бормасин куйлайди, ҳикмат тўқийди. Унинг репертуарида Ўзбекистоннинг ҳозирги юксак қиёфаси, чорвачилар, кончилар —хуллас ҳамма-ҳаммаси ҳақида терма топасиз. У Ленинннинг адолатли замонасида яшаётганини беҳад хурсандчилик билан дўмбира куйига солиб неча хил оҳангда сайрайди.

Худди шунингдек Очил бобо Эшмуродовни олайлик. Унга ўтмиш—бойлар замонаси илм олиш имконини бермади. Ёшлиги хайф кетди. У ҳозирда машҳур пахтакор, кексайиб қолишига қарамай, звено бошлиғи. Шундай тиниб тинчимаслигига қарамай, Ленин замонасида элга танилганини, кўп қатори меҳнат туфайли обрўга эга бўлганини кўтаринки руҳ, самимий эҳтиром билан ифодалайди. У, кўпроқ ўз шеърларида нурафшон, ҳамиша барҳаёт Ленин таълимотини, ҳамда шу Ленин таълимотидан баҳраманд бўлиб улғаяётган совет ёшларини мадҳ этади. Бинобарин ота традициясини давом эттириб келаётган Пўлкон Жомрот ўғлининг фарзанди Умарқул Пўлконов ҳам шеърталаб кўнгилларни хушнуд этади. Унинг Ленинга атаб тўқиган шеърлари ўша халқ достонларидаги қаҳрамоннинг сафарда кетаётгандаги услубни эслатади. Жўшқин бадиий воситаларга анча бой. У турмушимизнинг кундан кунга ўсиши, улуғ доҳий кўрсатиб берган тўғри йўлдан эканлигини куйлайди.

Худди шунингдек Норпойлик машҳур бахши Ислом шоир Назар ўғлининг шогирди Қилич Шукуровни олайлик. Унинг ота-бобоси шоир ўтган эмас. У ёшликда етим қолган. Рўзғор тирикчилик ёшлигидан бошига тушган. Улуғ Ватан уруши жангларида қатнашган, Ислом шоирга бир қанча вақт шогирд тушиб юриб, унинг гурунгларида бўлиб, достонлар термалар билиб олган. Шунинг билан бирга Ислом шоирнинг дўмбира билан айтиш маҳоратини ўрганган. У импровизитор сифатида халқ бахшилари услубида термалар яратмоқда. Унинг ҳам бошқа халқ шоир — бахшилари каби ўз овози, асарларининг ўзига хос хусусияти бор. У ижод этган янги термалари шўхчан, қувноқ, замонамиз табиати билан ҳамоҳанг. У термаларини ана шу қувноқ куйга туширади. Яъни ўзи бастакорлик ҳам қилади. Халқ шоирининг қувноқлигининг боиси ҳам Ленин замонасида яшаётганлигидир. Унга Ленин бахтли замонни яратиб берган. Шунинг учун ҳам термаларининг боши ҳам охири ҳам Ленин, Октябрь ва партия унинг жўшқин қалби лирикасига ҳам сингиб кетган.

Хоразм бахшиларининг қўшиқларида ҳам ўзига хос жўшқинлик, мусиқийлик, оҳангдорлик, равонлик сезилиб турса, Сирдарёда яшовчи кишилар оғзидан ёзиб олинган қўшиқ ва термаларда Ленин башорати туфайли боғ-бўстонга айланган Мирзачўлнинг шу кунги қиёфаси тўртлик, рубоий каби мисраларда ўз аксини топади. Ёзиб олинган қўшиқлар Ватанимизнинг турли бурчакларидаги халқ шоирларидан, бахшилардан бўлса-да, уларнинг қалби, дили, юраги бир. Ҳаммасининг умумий ғоявий йўналиши бу —Ленин ва унинг партиясидан миннатдорлик ҳиссидир.

Сиддиқ АСҚАРОВ,
филология фанлари кандидати.

ЛЕНИННОМАДАН ЯНГИ САҲИФАЛАР

Ўзбек фольклорининг ўзига хос томонларидан бири — унинг жанр имкониятларининг жуда кенглигидадир. Дарвоқе, фольклоримизда қаҳрамонлик, ишқий-романтик достонлар, эртаклар, мифлар, қўшиқлар, афсоналар, топишмоқлар, мақоллар — сингари ўнлаб жанрлар мавжуд бўлиб, уларнинг ҳар бирида ғоявий юксак, бадиий пишиқ асарлар кўплаб учрайди. Шулардан бири «Кунларим»дир.

Биз Совет даврида яшаган шоир, бахшилардан баъзи бирларининг «Кунларим»ини биламиз холос. Булар — XX асрнинг ўзига хос юморлари Эргаш Жуманбулбул ўғли, Фозил Йўлдош ўғлининг «Кунларими»дир. Шулар қатори Ислом шоир Назар ўғли, Абдулла шоир, Раззоқ бахши Қозоқбой ўғли ва бошқа шоир ва бахшилар оғзида ҳам мазкур жанр номерлари қайд этилган. Ҳар бир шоирнинг «Кунларим»и ҳақида уларнинг фазилатлари, ғоявий-бадиий хусусиятлари борасида сўзлаш мумкин. Биз бу ўринда «Кунларим»даги бир хусусият ҳақида қисқача фикр юритмоқчимиз. Бу уларда акс этган Ленин мавзуидир. Зеро «Кунларим»да В. И. Ленинга аталган ўринлар шубҳасиз, ленинноманинг ёрқин саҳифаларидан бирини ташкил этади.

Бу — айниқса Эргаш Жуманбулбул ижодида яққол кўзга ташланади.

Бари ҳақин олди, бўлдик биз қашшоқ,
Тополмадик минмакка бирорта эшак.
Бизда молдан қолмай ит тугул пишак

ҳамиафас бўлмайди бахт-саодат ато этолмайди. Шоир бахтини Ленин йўргаклади, бу буюк инсон уни барча азоб-уқубатдан қутултириб, бахтли замонга олиб чиқди:

Ленин бобом белни маҳкам бойлади,
Камбағалга ҳақиқатни айлади.
Пешонамиздан шўримизни аритди
Селдай оққан кўз ёшимиз қуритди
Октябрни кутиб олган кунларим.

Мана шу буюк инсон, у амалга оширган инқилоб, у тузган коммунистик партия Развоқларга озодлик берибгина қолмай, уларга ўз бахтларини тўлиб-тошиб куйлаш учун қўлига сетор тутқазди, илҳом берди:

Ленин бобо меҳнаткашнинг отаси,
Илм очди, эсимизни танитди,
Бизга ҳаёт йўлларини танитди
«Бахтингни куйла, — деб сетор тутди
Шодон сетор чертиб юрган кунларим.

Ҳатто, товушлар тебранади, юракни чертади, қалбни қитиқлайди...

Тингланг:

Достон куйлар Пиш кўрғоннинг бахшиси,
Дала, қирда очилар гул яхшиси,
Бахтни берди одамзоднинг яхшиси,
Ленинимни куйлаб юрган кунларим.

В. И. Ленин тарихда биринчи бўлиб ишчи-деҳқонларнинг ҳақиқий ҳокимияти шўролар ҳукуматини тузди. Ҳа, совет ҳукумати бошдан-оёқ халқ ҳукуматидир. Буни жуда яхши англаган шоир қайта-қайта шундай дейди:

БУЮК ИНСОН МАДҲИЯСИ

(Учинчи мақола)

Бир гадой-яланғоч бўлган кунларим.

Бундай замондан қутқариб, бахтли ҳаётга олиб чиққан Ленин бўлди. Қани, Эргаш отанинг ҳамфикри Фозил Йўлдошдан эшитайликчи:

Тўққизимда бел боғладим меҳнатга,
Чўпон бўлдим, тушдим яна ғурбатга,
Ишлаб едим, лекин қолдим миннатга,
Парча нон деб миннат чеккан кунларим.
Бойлар эшигида бўлдим овора,
Дард-аламлар ошаберди тобора,
Онам бағри кулфат билан юз пора,
Бағрим қонга тўлиб кетган кунларим.
Очлик, ялонғочлик жондан ўтиб
Кулги бир ёқда, йиғи ҳар ёнда
Ўнта йиғлаб, битта кулган кунларим.

Фозилни ҳам, йўғ-э, минг-минглаб фозилларни ҳам инсонлик ҳақ-ҳуқуқини тиклаган, уларга жаннатда ҳам йўқ юртни яратиб берган Ленин бўлди!

Абдулла шоир:

Амирнинг фармони — зулм қиличи,
Оёқларда кишан, қўлда арғамчи.
Зулмнинг хилма-хил юки босган эл,
Қомати букилиб оқарди сочи,
Қийноқларда кўп эзилган кунларим, —

деса, Раззоқ бахши Қозоқбой ўғли бўлса:

Кечган куним айтай сизга бошидан,
Сўзлай сизга кўзим тўккан ёшидан.
Отам қозоқ бойнинг эди қороли,
Ишхонаси эди қорлар ороли
Пода боқиб туннн кунга уларди,
Эгни юпун, на овқатга тўярди,
Қашшоқликда зор қақшаган кунларим,
Шодлик нима билмай ўтган кунларим, —

дейди.

Раззоқ бахши Қозоқбой ўғли «Кунларим» асарида бошидан кечирган ниҳоятда аянчли ва фожиаларга тўла ҳаётни тасвирлаш орқали ўтмиш картинасини чизади, ҳоким синфларнинг меҳнаткашлар бошига солган оғир кулфатларини анча пухта мисралар орқали баён этади. Асарнинг кириш қисмидаёқ ўқувчи диққати ёш Раззоқнинг кулфатларга тўлиб-тошган ҳаётига қаратилади. Синфий тенгсизлик ҳукмрон бўлган жамиятда, шу жумладан шоир, қишлоғида ҳам бир томонда бойлар, кайфу сафода, роҳат — фароғатда ҳаёт кечирса, Раззоқлар сингари камбағал бевабечоралар азоб уқубатда оч-наҳор, юпун яшайдилар. Шоир «қашшоқликда зор йиғлагани», онаси бўлмиш Халча «кўйлак ўрнига юз ямоқли бўз кийгани»ни айтиб, бойлар қаҳридан, солиқчилар зулмидан адои тамом бўлдик», дейди. «Ёшликда алифни билмай» ўтган шоир, нима қиларини билмай боши қотганини, қисқаси ҳиёл кулиб, кўплаб йиғлаганлигини» қайд қилади. Барибир бахт нима, шодлик нима билмайди, халқ дилидаги афсонавий қаҳрамонларга мурожаат қилади.

Булар ҳам шоирга тасалли беролмайди,

Шўро-шўро бўлди Ленин қўлида,
Ҳур қадам ташладик Ленин йўлида,
Колхозчининг куни туғди, очилди,
Боғ яратдик гуллар каби сочилди
Гул ҳидига мас бўп юрган кунларим

«Кунларим»да мамлакатимиздаги ленинча халқлар дўстлиги масалаларига ҳам алоҳида тўхталиб ўтилади. Шоир:

«Ёлғиз отни чанги чиқмас,
Чанги чиқсаям донги чиқмас» — каби

машҳур афоризмни асаридаги дўстлик мотивига сингдирганн ҳолда халқларимиз ўртасидаги абадий ва бузилмас дўстликни, ғалабаларимизнинг бош манбаи бўлмиш ана шу биродарликка асос солган буюк инсонни қайта-қайта тилга олар экан:

Дўстлик боши бошлаб берган у Ленин,
Бахтимизни йўргаклаган у Ленин,
Толеимизни таъминлаган у Ленин
Коммунизмга йўл бошлаган у Ленин
Ленин мадҳин сўйлаб юрган кунларим, —

дейди.

Шоир дўстликнинг нақадар буюк кучлиги, совет кишиларининг биродарлиги мавжуд экан ҳар қандай душман ожиз эканлигини айтишда, куйлашда давом этади.

Дўстлигимиздан биз боймиз дунёда,
СССРни яратганни умри бўлсин зиёда
Москов борсақ ҳеч юрмаймиз пиёда
Партиям иши турар доим хаёлда
Хаёлда Ленин ,уни сўйлар соторим
Ленин десам тилим булбул кунларим.

Фольклордаги ленинномага хос фазилат, яъни Ленин — Партия — Октябрь — Халқни бир бутунликда кўриш, тасвирлаш Раззоқ бахши асарлари учун ҳам характерлидир. Шоир ўзининг тақдири ва бахтида Ленинигина эмас, балки Октябрь ва партияни ҳам кўради. Шунинг учун ҳам Ленин шаънига тўқиган мисраларни ҳеч бир ўзгартмай, айнан партия мадҳида ҳам қўллай беради:

Ленин десам келар партия дилимга,
Дилимгамас сўйлаб турган тилимга
Ленин улуғ, Ленин ёнар машъалим
Айтган сўзи ёруғ юлдуз элимга
Падар мадҳин айтиб юрган кунларим

Кекса халқ достончиси асарининг хотимасида:

Яшади, яшнади эллар ҳур, омон
Бунга сабаб бўлди Ленин бош карвон
Карвонбошни қутлаб юрган кунларим, —

дер экан, унинг барча совет кишиларининг юрагидаги, қалбидаги сўзларни топиб айтган десак янглишмаган бўламиз.

Малик МУРОДОВ,
филология фанлари кандидати.

ЛЕНИН ҲАҚИДА ҚЎШИҚ

Боққа баҳорда булбул
Келар яқин — йироқдан.
Уйимиз равшанлиги
Ильич ёққан чироқдан.
Хон, бекларнинг даврида
Кийганимиз бўз бўлган
Манглай теримиз кузда
Шакар бўлмай туз бўлган.
Бугун эга кекса ёш
Ўз насиба нонига
Қанча қўшиқ айтсанг оз
Улуғ доҳий шаънига.

●

ЭЛ БАХТИ

(ХАЛҚ ҚЎШИҒИ)

Офтоб нури нур ўзи
Силаб ўтар бошимдан
Ленин йўли нурли йўл
Айланай қуёшимдан
Кўйлак кийдим хитойи
Ипаклик — тоза шойи
Партия сафига ўтдим
Шу йил октябрь ойи.
Ўқи, ўқи, ўқи деб
Ленин бобо ўргатди
Доҳимнинг равон фикри
Юракларни эритди...
Тоғдан келган тиниқ сув
Кўк майсазорга оқади
Меҳнатни сара қилган
Ленин ордени тақади.
Бизлар боғларга кирган,
Гулни, саралаб терган,
Ишлашга, дам олишга
Партиям ҳуқуқ берган.
Тонг саҳарда очилар
Боғу-бўстоннинг гули
Элни бахтга етказган
Партиямизнинг йўли
Жаҳон олам билади
Колхоздаги ишимиз
Партия йўлини тутиб
Гуллади турмушимиз
Партия ҳурлик берди
Ҳурликда бирлик берди

●

ЛЕНИН БОБОМ ЯШАСИН

Ёши — қари ҳаммага
Бахтли умрлик берди.
Замона замон бўлди,
Юртимиз омон бўлди,
Ленин бобом иш қилиб,
Қулоқлар тамом бўлди.
Қизил Аскар яшасин,
Қанду новвот ошасин,
Қизил Аскарни тузган,
Ленин бобом яшасин!

Зарифа ТУРДИЕВАдан.
Н. Собуров ёзиб олган.
(Сирдарё райони).

Ўзбекистоннинг мўйқалам соҳиблари башариятнинг буюк доҳийси В. И. Лениннинг муборак тўйига муносиб тараддуд кўрмоқдалар. Улар ўзларининг доҳийга бағишланган асарларига сўнгги жило бермоқдалар.

Республика маданият министрлиги рассомлар, ҳайкалтарошлар, графикчиларнинг асарларидан иборат юбилей кўргазмасини ташкил қилади. «Ленин биз билан» деб аталадиган бу улкан кўргазмага жуда куп асарлар тўпланди. Қуйида улардан намуналар диққатингизга ҳавола қилинаётир.

СУРАТЛАРДА: ҳайкалтарошлардан А. Раҳматуллаев ва С. Томколарнинг «Революция доҳийлари» деган асарида В. И. Ленин, Я. М. Свердлов ва Ф. Э. Дзержинскийларнинг образлари акс эттирилган. Иккинчи расмда эса Ф. Гришченконинг «Ленин—гимназист» деган асари доҳийнинг ёшлиги ҳақида ҳикоя қилади. Учинчи расмда эса В. И. Ленин ва Н. К. Крупская тасвирланган. Унинг муаллифи ҳам А. Раҳматуллаев ва С. Томкодир. Тўртинчи расм «Дўстлик» деб аталади. Рассом Самиғ Абдуллаев яратган бу асарда доҳий В. И. Ленин томонидан Туркистон меҳнаткашлари вакилларининг қабул этиши тасвирланган.

М. Нуриддинов фотолари.

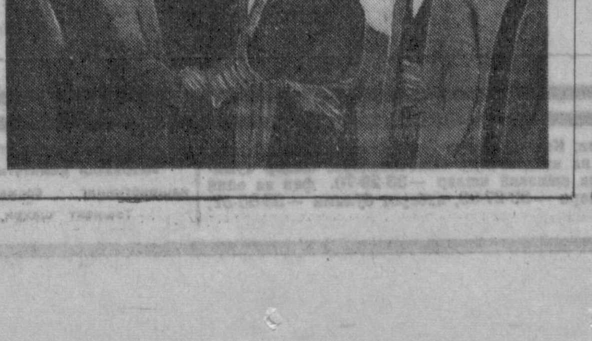

Сен туфайли

Сен туфайли бахтиёрман, Ленин ва ҳур Октябрь
Сен туфайли зеҳним ўткир, кўзимда нур Октябрь
Сен туфайли лабда кулги, танда ҳузур Октябрь
Сен туфайли истак — орзум доим ҳозир Октябрь
Сен туфайли кенг жаҳонни этдим сайр Октябрь
Меҳнат қилдим саҳроларнинг бағри бўлди гулистон,
Меҳнат қилдим рўзғоримда газу, «Ойнаи жаҳон»,
Қайғу билмас, шоду — хандон юртимда ҳар хонадон,
Сен туфайли узоқларни кўзим кўрур, Октябрь
Сен туфайли бўлдим бугун зўр фазогир Октябрь
Шодлигимдан само бўйлаб жўш уриб янграр овозим
Булбулларни лол қолдирар чертганда қўлда созим.
Ишга тушсам баланд эрур лочиндан ҳам парвозим
Сен туфайли қалбда ғайрат мавж урур Октябрь
Янги-янги зафарларни қучдим мағрур Октябрь
Коммунизм эрур менинг эндиги аҳд — паймоним,
Юрагимда тўлиб ҳиммат, томирда қайнар қоним,
Меҳнат билан қувнаб ўтар ҳар бир соатим, оним,
Сен туфайли устим бутун, турмушим ҳур Октябрь
Сен туфайли онгим ўткир, кўзимда нур Октябрь

Айтувчи: Қилич ШУКУРОВ,
Ёзиб олувчи: С. АСҚАРОВ.

Юртимиз сардоридан

Элни озод айлади Ленин чиқиб халқ сафидан
Кулфату дарду алам, қайғу ва ҳасрат боридан.
Бахт, саодат топди барча ҳур замон келгач кулиб,
Хону бегларнинг қутулди зулм ила озоридан
Кундада эрди оёғу бўйнида занжир, кишан,
Бўлди озод барча эл зиндон ила «зуннар»идан.
Васлига етди севишганлар ҳамиша ёрларин,
Зулм ила бўлмас жудо ҳеч кимса ўз дилдоридан
Ёшу кекса бўлди хурсанд, ўзларида ихтиёр,
Мангу озод бўлди инсон қулчилик бозоридан
Доҳийнинг ҳар бир шиори куйдириб гўё яшин,
Қолмади ҳаргиз асар зулму ситамнинг доридан,
Орзу армонлар ушалди, қолмади ҳеч ташналаб,
Бўлди сероб барча эл эркин ҳаёт анҳоридан.
Бахтли турмушдир фаровон, шоду хуррамлик замон
Истаганча гул терурлар юртимиз гулзоридан
Куйлаган чоғим тану жоним билинтурди менга
Доҳий номини эшитдим тилдану дил торидан
Кўргали истаб келурлар ғарбу шарқдин беҳисоб,
Мавзолей сари юрурлар тўймай эл, дийдоридан,
Мавзолейга кирсангиз оламни доҳийсин кўриб,
Кетгуси келмас кишининг мавзолейси саридан
Маърифат бўстонидан кимса тополмасди зиё.
Баҳра олгач маърифатдан чиқди зулмат ғоридан
Эй Ғиёс раҳбарларинг мақсадга етказди сени,
Рози мен халқим қатори юртимиз сардоридан.

Ғиёс САИДОВ,
Бухоро область Ғиждувон район.

НОМИ БИЛАН

Номи хуршид нурий жаҳон,
Ҳар бир сўзи маънога кон.
Сингиб танга яйратди жон,
Дунё узра хотам Ленин.
Менинг азиз отам Ленин.
Илим-билим тараққиёт,
Қилдик меҳнат, юртлар обод,
Ижод этдик, чиқардик от
Номи билан хотам Ленин,
Менинг азим отам Ленин.
Ҳамма дўст бир, миллатлар бир,
Тинч яшаймиз, ҳуқуқ ҳам бир.
Ҳамжиҳатмиз, тоза фикр,
Номи билан хотам Ленин,
Менинг азиз отам Ленин.
Уни дедик номлар топдик,
Туганмас кўп конлар топдик,
Шараф-шуҳрат шонлар топдик,
Номи билан хотам Ленин,
Менинг азиз отам Ленин.
Муборакдир ёши юзда,
Ҳурсанд халқлар, севинч кўзда,
Мудом яшар будир ҳақ сўз,
Улуғ доҳий хотам Ленин,
Менинг азиз отам Ленин.

Одилхон
ЮНУСХОНОВ.
шахсий пенсионер.

ДОҲИЙГА ТАШАККУР

(ХАЛҚ ҚЎШИҒИ)

Бизга йўлни кенг қилди,
Хотин-қизни тенг қилди,
Лениннинг ҳар бир сўзи,
Ишимизни ўнг қилди.
Кўрганмисиз Мирзачўл,
Ғўзалари очди гул.
Хушчақчақ давримизда
Чўллар бўлди гулга мўл.
Пахтанинг гули яхши,
Гулидан ўзи яхши
Турмуш тинч бўлсин деган,
Доҳийнинг сўзи яхши.

Текинхўрлик, безорилик ва ичкиликбозликка шафқат йўқ!

БУ—МАЙДА ИШ ЭМАС!

Жамиятда болалар тарбияси энг зарур масалалардан бири эди ва шундай бўлиб қолади. «Мактаб ва оила» темасида кўпгина мақолалар ёзилган. Аммо баҳс ҳамон давом этмоқда. Ўсмирларни тарбиялашда ким асосий роль ўйнаши керак? Ота-оналарми ёки педагоглар? Бу ҳақда А. С. Макаренко шундай деган эди:

«Оила тарбияси биринчи навбатда онгни, дунё қарашни, болаларнинг урф-одатини такомиллаштиришга қаратилган».

Шуни айтиш керакки, бу, оғир ва масъулиятли иш. Бу ерда фақат болага доимий эътибор бермай, ота-онанинг ўзи ҳам ҳаракатида, муомаласида ўзини-ўзи тия билиши керак.

Афсуски, шу вақтга қадар кўпгина ота-оналар бунга эътиборсизлик билан қарайдилар, «мактаб борми, болаларни тарбиялаш мактабнинг иши», деб ўйлайдилар. Бунинг устига уларнинг ўзи ҳам баъзан ўсмирларга ёмон хулқ билан намуна бўладилар.

Ўн икки ёшли Юра Маканин — Ҳамза районидаги 206-мактаб ўқувчиси. У ота-онасидан нимани ҳам ўргансин! Ҳар куни боланинг кўз ўнгида ичкиликбозлик, бир-бирини ҳақоратлаш ва муштлаш давом этади. Отаси ҳеч қаерда ишламаган. Ҳамиша маст-аласт, оила устидан ҳукмронлик қилган.

Юранинг онаси Тошкентдаги темир йўл транспорти инженерлари институтида ишчи. Унинг ўзи ҳам ичкиликка мукка тушган. Бу аёл болаларини бобоси ва арақхўр отасига ташлаб уйдан чиқиб кетган.

Эр-хотин Пережогинлар ҳам ўзларининг ота-оналик бурчларини унутишган (оила бошлиғи 4-уй комбинатининг слесари, она 1-уйсозлик комбинатида ишлайди). Улар ўз ўғиллари Игорни нотўғри тарбиялашда мактабни айбдор деб ҳисоблашади. Маргарита Ивановна Пережогина ҳатто синф раҳбари билан суҳбатлашишдан ҳам бош тортди.

«Ўғлим жонимга тегди», — 14 ёшли Юрий Жуковичнинг онаси шундай жавоб берди (унинг ота-онаси 1-уйсозлик комбинатида бетончи ва мотористка). Улар ўғилларини тарбиялашга ожиз эканликлари тўғрисида тилхат беришиб, шу билан осонликча қутулмоқчи бўлишди.

Шаҳримиздаги 3-трестнинг 15-қурилиш бошқармаси ишчиси Сожида Шарипованинг ҳам фикри шундай. У ўғли Рашидни умумий таълим мактабидан ўртоқ Ф. Ф. Медведов директорлик қилаётган 1-мактаб-интернатга ўтказиб, шу билан тиниб-тинчиди.

Ўн икки ёшли Сергей Чумаченко ҳам назоратсиз қолди, унинг отаси 2-пардозлаш бошқармасида, онаси эса асфальт-битум заводида ишлайди. Бу оиланинг ташвишли иши бир неча бор Ленин ва Ҳамза район ижроия комитетлари қошидаги балоғатга етмаган болалар билан ишлаш комиссияси томонидан муҳокама қилинди. Бундан ота-оналар ҳеч қандай хулоса чиқаришмади.

Юқорида биз келтирган беш мисол— ўсмирларнинг беш аянчли тақдиридир. Ота-оналарнинг масъулиятсизлиги туфайли бу йигитчалар уйдан чиқиб кетиб, мактабни тарк қилишди, безорилик кўчасига киришди, кейинчалик эса жиноят содир этишди. 1970 йилнинг 8 январида улар ЦУМ га кириб 200 сўм ўмардилар.

Уларнинг ота-оналари фарзандлари эгри йўлга кириб кетганидан бехабар эканлигига ишониш қийин. Болалар уйларига кеч қайтишар, баъзан эса бутунлай бошқа жойда тунаб қолишарди. Юрий Жуковичнинг ота-онаси ўғли ўғирлаб келган 20 сўмни олиб, уни қаердан, нима учун олиб келганини ҳам суриштирмадилар.

Биз бундай «бахтсиз» оилалар тўғрисида сўз юритар эканмиз шуни таъкидлашимиз лозимки, бундайлар кўпчиликни ташкил этмайди. 100 минглаб ҳамшаҳарларимиз ўз фарзандларини ҳалол, пок ва дилкаш қилиб тарбиялашмоқда.

Мана, Киров районидаги кўп болали Ҳамид ака Мақсудовни олайлик. У собиқ камбағал деҳқон ўғли. Эндиликда ўз қиз ва ўғиллари билан фахрланса арзийди. Мавлуда Ҳиндистон пойтахти Деҳлида Шарқ тиллари институтида ишлайди. Раъно Ироқда таржимон, Маъмура химия илмий-текшириш институтининг аспиранти, Марғуба— ўқитувчи, Эркин — инженер-конструктор, Ўткир — студент.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Биз мактабнинг тарбиядаги ишини ҳам эътибордан четда қолдирмоқчи эмасмиз. Чунки болалар куннинг ярмини мактабда, ўқитувчилар, пионер ва комсомол ташкилотлари билан ўтказади.

Маканин ва Чумаченко ҳам, Жукович ва Пережогин ҳам, М. Ғаниев директорлик қилаётган Ҳамза районидаги 206-мактабнинг ўқувчилари эдилар. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, бу мактабда тарбиявий-сиёсий ишлар яхши йўлга қўйилмаган, айниқса «Тарбияси қийин» ўсмирлар билан ишлаш кўнгилдагидек эмас. Баъзан тарбиявий иш бошланади-ю, охиригача етказилмайди. Буни синф раҳбари Батова имзо чекиб, мактаб директори муҳр босган Пережогинга берилган характеристикадан ҳам кўриш мумкин. Маълум бўлишича, улар Игорнинг оиласидаги ишлардан хабардор экан. Бирон чора кўришмоқчи бўлишган-у, аммо уддалай олишмаган. Ниҳоят Батова шундай деб ёзади: «у бахтга қарши (яъни Пережогин) менинг синфимга кириб қолипти...»

Шундай қилиб тақдир педагогга қиё боқмабди. Тарбиялаш учун меҳнат талаб қилмайдиган интизомли болалар билан ишлаш анча яхши-да! Шу муносабат билан яна А. С. Макаренконинг сўзларини эслашга тўғри келади.

Ўқув юртининг раҳбари, ўқитувчилар коллективи бир томондан жамоатчи ташкилотчилар билан, иккинчи томондан яхшилик ва ёмонликни фарқ қила билиш манбаси ота-оналар билан биргаликда ўз шогирдларининг юксак онглилиги учун жавоб берадилар.

Куйбишев районидаги 112-мактаб, Ҳамза районидаги 177-мактаб, ва бошқа кўпгина мактабларда ўқувчилар ўртасида тарбиявий иш яхши йўлга қўйилмаган. Аммо ишни яхши йўлга қўйган мактабларимиз жуда кўп.

Шу муносабат билан Ленин районидаги 175-мактабнинг педагогика коллективи фаолиятини гапириб ўтишга тўғри келади. У ерда П. П. Денишев директорлик қилади. Ҳар бир «тарбияси қийин» ўсмир учун ўқитувчилар бириктиб қўйилган. Дирекция мунтазам равишда болаларнинг ота-оналари ишлайдиган корхонага уларнинг хулқи ҳақида хабар бериб туради. Махсус журнал ташкил этилган. Бунда тартиб бузувчиларга нисбатан қўлланилган чора қайд этилади. Натижада, бу мактаб ўқувчилари томонидан тартиб бузишга мутлақо чек қўйилди.

Ўсиб келаётган ёш авлодни тарбиялаш— оила ва мактаб, бутун жамоатчиликнинг иши. Буни ҳар ким ҳалоллик билан адо этиши лозим. Шундагина биз жиноятга қарши курашга муносиб ҳисса қўша оламиз. Бу эса ҳаммамизнинг бурчимиз.

З. ИМОМОВ,
Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар Бошқармасининг бошлиғи, 3-ранг милиция комиссари.

РЕДАКЦИЯДАН:

Тарбия масаласи муҳим масала. Редакцияга келаётган хатларга қараб, бунга яна бир бор иқрор бўласан киши. Биров ўғли ишламаётгани тўғрисида шикоят қилса, иккинчи бир киши қизи ресторанларда беҳуда вақт ўтказаётганини ёзади, учинчи хатда эса болани айни тарбиялайдиган вақтда бу ишни эътибордан четда қолдирганликлари учун ўзларини-ўзлари койишади. Натижада, уларнинг фарзандлари қора курсига ўтириб қолган бўлади.

Бу афсусланиш хатлари, сўнгги пушаймондир. Ҳолбуки 12—17 йиллик умр ўсмир шахсини такомиллаштириш учун етарли вақт.

Бугун газетамизда Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар Бошқармасининг бошлиғи, III-ранг милиция комиссари З. Имомовнинг ёш авлодни тарбиялашда оила ва мактабнинг жавобгарлиги ҳақидаги мақоласини эълон қилиш билан газета саҳифаларида энг катта бойлик — болалар, уларнинг тақдири, келажаги, шахсий ривожланиши учун граждалик масъулияти ҳақида, боланинг қобилияти, ниҳоят синф раҳбарларининг «тарбияси қийин» болаларга таъсири ҳақида катта гап бошланади деб умид қиламиз. Муҳтарам газетхонларнинг фикр-мулоҳазаларига маҳталмиз.

Биз бу даврага педагоглар, врачлар, прокурорлар, ота-оналар, социологлар, ўсмирларнинг тақдири учун бефарқ қарамайдиган барча кишиларни таклиф қилиб, ўз тажрибасини ўртоқлашишини илтимос қиламиз. Ҳурматли газетхонлар, хатларингизни кутамиз.

Спорт

●ШОНЛИ САНА ОЛДИДАН

Разрядчилар кўпаймоқда

Шаҳар маҳаллий саноат физкультура коллективлар бирлашмаси доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейи олдидан физкультура коллективлари ўртасида мусобақа ўтказди. Ўтган йили 1905 спортчи спортнинг беш тури бўйича ўзаро мусобақалашди.

Шаҳар маҳаллий саноат физкультура коллективлари бирлашмаси шунингдек, маҳаллий саноат ҳамда коммунал-маиший корхоналар касаба союзлари область комитетининг физкультура коллективлари бирлашмасининг командалар биринчилиги учун мусобақада қатнашди. Спортнинг етти тури бўйича ўтказилган бу мусобақада маҳаллий саноат физкультура коллективлари бирлашмаси биринчи ўринни эгаллади.

Маҳаллий саноат физкультура коллективлари шаҳар физкультура коллективлари спартакиадасида ҳам фаол қатнашди. 15 команда умумкоманда 2-ўринни эгаллашга муваффақ бўлди.

Физкультура коллективлари бирлашмаси ўтган йилги спорт ишларини қувончли якунлади. 1017 спортчи II, III разрядга, тайёрланди. 399 киши ГТОга норма топширди.

Мусобақада қатнашиб, биринчи, иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллаган спортчилар Тошкент шаҳар физкультура комитети ҳамда касаба союзлар область комитетининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

— 1970 юбилей йили ҳам кўнгилли спорт машғулотлари ва мусобақалари билан бошланди,— дейди шаҳар маҳаллий саноат физкультура коллективлари бирлашмасининг ўринбосари В. А. Спицин.— Ҳозир В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига қуйи физкультура коллективлари ўртасида спортнинг уч тури бўйича мусобақа бошланди.

Шу ойнинг учинчи ўн кунлигида шаҳар маҳаллий саноати физкультура коллективлари бирлашмасининг спартакиадаси билан бошланади. Командалар ўртасида спартакиадани кўнгилли ўтказиш учун катта тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

ФУТБОЛ—70: Олий лига командаларининг СССР биринчилиги учун ўйинлари

	Командалар	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	„Спартак" М		18.IV	6.X	13.VII	20.VIII	3.VIII	21.IX	15.VI	17.VIII	22.VI	1.XI	26.IV	8.VI	11.X	5.IX	25.IX	2.IV
2	„Динамо" К	13.VIII		6.IX	3.VIII	30.X	12.IV	20.VIII	8.IV	19.X	10.IX	17.VIII	8.VI	24.X	6.X	13.VII	2.V	15.III
3	„Динамо" Тб	27.III	21.III		8.IV	15.III	6.VII	3.VIII	13.VII	5.XI	13.VIII	24.X	24.IX	2.IV	2.V	30.VIII	20.V	19.X
4	„Динамо" М	23.VIII	2.VII	18.IX		1.X	19.VII	20.VI	21.III	29.VIII	7.X	19.IV	30.X	22.V	22.IX	14.VI	10.IX	25.IV
5	„Торпедо" М	31.VIII	6.VII	12.X	2.V		12.VII	11.IX	9.VI	24.X	24.IV	21.III	23.V	26.IX	19.X	17.IX	13.VIII	8.X
6	ЦСКА	1.VII	24.IX	29.X	30.VIII	25.VIII		4.IX	17.IV	9.IX	8.III	23.IV	19.IX	13.VI	7.VI	20.V	5.X	3.V
7	„Нефтчи"	8.IV	30.VIII	2.VII	24.X	2.IV	24.V		2.V	15.III	25.IX	19.X	13.VIII	27.III	5.XI	6.VII	29.VII	17.VIII
8	„Черноморец"	19.X	18.IX	25.VIII	6.IX	29.VIII	13.VIII	1.X		12.IV	20.V	27.III	2.IV	2.VII	22.VI	25.IV	11.X	30.VIII
9	„Зенит"	20.V	15.VI	25.IV	8.VI	22.VI	2.IV	9.X	24.IX		2.VII	2.V	13.VII	31.X	20.VIII	5.X	19.IX	4.IX
10	„Шахтер" Д	24.X	2.IV	18.IV	27.III	5.XI	12.X	12.IV	17.VIII	3.VIII		8.VI	15.VI	30.VIII	13.VII	2.V	6.IX	6.VII
11	„Заря"	6.VII	20.V	22.VI	13.VIII	6.IX	5.XI	15.VI	5.X	1.X	29.VII		3.VIII	15.III	2.IV	12.IV	13.VII	8.IV
12	АСК	5.XI	29.VII	12.IV	6.VII	17.VIII	8.IV	18.IV	10.IX	25.VIII	19.X	2.VII		1.X	6.IX	9.X	20.VIII	24.X
13	„Динамо" Мн	29.VIII	22.VI	10.IX	17.VIII	12.IV	19.X	5.X	3.VIII	6.VII	20.VIII	9.X	2.V		18.IX	13.VIII	25.IV	13.VII
14	„Торпедо" Кт	16.III	27.III	1.X	12.IV	15.VI	29.VIII	25.IV	24.X	30.VIII	25.VIII	10.IX	21.III	8.IV		2.VII	30.X	13.VIII
15	„Арарат"	21.III	25.VIII	20.VII	19.X	8.IV	17.VIII	30.X	5.XI	27.III	1.X	24.IX	15.III	18.IV	3.VIII		22.VI	8.VI
16	„Пахтакор"	12.IV	1.X	17.VIII	2.IV	18.IV	27.III	8.VI	15.III	8.IV	21.III	25.VIII	30.VIII	5.XI	6.VII	24.X		3.VIII
17	„Спартак" Ор	10.IX	12.X	15.VI	5.XI	27.III	1.X	20.V	20.VII	21.III	30.X	19.IX	22.VI	25.VIII	18.IV	29.VII	2.VII	

Эслатма. Горизонталь бўйича командаларнинг ўз майдонларидаги, вертикаль бўйича сафардаги ўйинлар муддати кўрсатилган. Биринчи давранинг айрим ўйинлари холис майдонда ўтказилади.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17|II да Ҳамза, 18|II да Корсар.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 17|II да Замон драмаси, 18|II да Олтинчи июль.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 16|II да Икки билагузук, 18|II да Ажаб савдолар.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 17|II да Учинчи орзу, 18|II да Баҳс.

КИНО

16, 17 ФЕВРАЛДА

Ўсмирлар (2-серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Дўппи кийган фаришта — «СПУТНИК», «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Елкама-елка — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

18 ФЕВРАЛДА

Ўсмирлар (2-серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Дўппи кийган фаришта — «СПУТНИК», «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Қора қуюнлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

26 февраль кундуз соат 2 да В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг биология фанлари бўйича илмий даражалар бериш илмий совет кенгаши (К. Маркс кўчаси, 35 уй, 133 аудитория)да биология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

А. А. Абдиев: «Баъзи бир агрохимик кўрсатгичларнинг Бухоро область суғориладиган тупроқларининг ҳосилдорлиги учун ва уларни маданий даражасига қараб бўлишдаги аҳамияти» деган темада;

Ж. М. Мирзаалиев: «Шимолий Тожикистон кичик сув ҳавзаларининг гидробиологияси (зоопланктон материаллари асосида) деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан университетнинг илмий кутубхонаси (Студентлар шаҳарчаси, 4 уй)да танишиш мумкин.

УЗЭНЕРГОСБЫТ

Ҳисоб китобчалари тугаган абонентлардан уларни олиш учун Тошкент шаҳар, 1-Май кўчаси, 101 уйга абонент хизматига мурожаат қилишларини

СЎРАЙДИ

Ёки хат билан ва 33-78-60, 33-29-56, 3-90-02-41 телефон номерлари орқали адрес, фамилия ва абонент номерларини маълум қилишлари керак.

«Узэнергосбыт»нинг абонент хизмати ҳар куни эрталаб соат 9 дан кеч 7 гача, шанба кунлари эрталаб соат 9 дан кундуз 5 гача ишлайди. Паст вольтли тармоқлар ва транс. пунктларга Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси хизмат кўрсатишини

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Шунинг учун, электр тармоқлари бузилганда ТАШГОРПЭСнинг тузатиш бюросига мурожаат қилинсин:

Ленин ва Ҳамза районларида турувчилар — Манжара кўчаси, 34-уй. Телефонлар: 91-08-67, 91-23-23;

Куйбишев ва Киров районининг бир қисми учун (Анҳор каналининг чап томони) — 1-Май кўчаси, 36 уй. Телефон № 33-49-44.

Октябрь ва Чилонзор районининг бир қисми (Бўзсув каналининг ўнг томони), ҳамда Киров районининг бир қисми (Анҳор каналининг ўнг томони) — Фарҳод кўчаси, 89 уй. Телефонлар: 44-32-72, 44-09-40;

Чилонзор ва Фрунзе районлари учун — Пионерский кўчаси, 26-уй. Телефонлар 77-12-35, 77-00-80;

Сергели йўлдош шаҳри учун — Телефонлар: 5-64-07, 5-68-63.

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

17, 18 февралда

ЁШ ТАЛАНТЛАР КОНЦЕРТИ

Қатнашадилар:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар РАВШАН ШАРИПОВА, МИРЗА ТОҲИРОВ;

IX Жаҳон фестивали ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати ОДИЛ КАМОЛХЎЖАЕВ;

VI Жаҳон фестивалининг лауреати АНВАР РУСТАМОВ.

Солистлар: Гулшод ОТАБОЕВА, Хайрулла ЛУТФУЛЛАЕВ, Алижон ҲАСАНОВ, Дадахон ҲАСАНОВ, Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА, Дилафруз ЖАББОРОВА, Роза КАКУРИЕВА, Карима УЗОҚОВА, Фазилат ШУКУРОВА, БАҲОДИР ЗИЁМУҲАМЕДОВ

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Программада— СССР халқларининг замонавий ашула, музика ва рақслари.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида эрталаб соат 11 дан сотилади.

САНЪАТ САРОЙИДА

20 ФЕВРАЛДА

АЛИШЕР НАВОИЙНИНГ ТУҒИЛГАН КУНИГА БАҒИШЛАНГАН

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР.

СССР халқ артистлари
Лутфихоним САРИМСОҚОВА
Сора ЭШОНТЎРАЕВА
ТАМАРАХОНИМ
Саодат ҚОБУЛОВА
Мукаррама ТУРҒУНБОЕВА
Галия ИЗМАЙЛОВА
Раззоқ ҲАМРОЕВ

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Мурожжон АҲМЕДОВ, Коммуна ИСМОИЛОВА, Берта ДАВИДОВА, Қундуз МИРКАРИМОВА, Бернора ҚОРИЕВА;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Қувондиқ ИСКАНДАРОВ, Виталий ВАСИЛЬЕВ.

Солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Малоҳат ДАДАБОЕВА, Гулшод ОТАБОЕВА, Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА, Дилафруз ЖАББОРОВА, Орифжон ХОТАМОВ, Ҳакимжон ФАЙЗИЕВ, Хайрулла ЛУТФУЛЛАЕВ;

Бутуниттифоқ бадиий коллективлар кўригининг лауреати

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СИМФОНИК ОРКЕСТРИ

Дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
ЗОҲИД ҲАҚНАЗАРОВ

М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармониясининг

ХОР КАПЕЛЛАСИ

Капелланинг бадиий раҳбари ва бош дирижёри Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
АБДУҚАҲҲОР СУЛТОНОВ

ХОРАЗМ «ЛАЗГИ» АНСАМБЛИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери — Ўзбекистон ССР халқ артисти
Гавҳар РАҲИМОВА

Музика раҳбари — Ўзбекистон ССР халқ артисти
Муҳаммаджон МИРЗАЕВ

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар санъат саройи кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида эрталаб соат 11 дан сотилади.

САНЪАТ САРОЙИДА

Совет Иттифоқи фашизм устидан ғалаба қилган куннинг 25 йиллигига

22 ФЕВРАЛДА

«ҚИРҚ БИРИНЧИ ЙИЛ ОЛМАЛАРИ»

ЯНГИ КЕНГ ЭКРАНЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМ

ПРЕМЬЕРАСИ

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» киностудияси маҳсулоти.

Сценарий автори — Дмитрий ХОЛЕНДРО.

Постановкачи режиссёр —Равиль БОТИРОВ.

Бош оператор — Т. ЭФТИМОВСКИЙ.

Рассом — Н. РАҲИМБОЕВ.

Композитор — Г. ВИЛЬДАНОВ.

Овоз оператори — Е. ШАЦКИЙ.

РОЛЛАРНИ: Чол — НАБИ РАҲИМОВ, Анвар — Ш. ЭРГАШЕВ, Одил — У. САЛИМОВ, Мансур — С. Аҳмедов, Гуля — Т. АҲМЕДОВА, Майя — Н. СИЦИНСКАЯ, Федка — А. ФИЛОЗОВ, Пинчук — Н. КЛАСС, Саид — Б. ИХТИЁРОВлар ижро этадилар.

22 февраль кеч соат 7 да фильм яратувчилари билан учрашув ўтказилади.

Сеанслар: кеч соат 7 ярим ва 9 яримда;

23 февралдан бошлаб: эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, 5, кеч 7 ва 9 да бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Олдиндан билет сотиш кассаси эрталаб соат 10 дан кеч 9 гача очиқ.

Справка учун телефонлар: 44-21-74 (автоответчик), 44-56-18.

27 февраль кундуз соат 2 яримда Тошкент Политехника институти қурилиш ва архитектура факультетларининг илмий совети кенгаши (Я. Колас кўчаси, 16 уй, 49 аудитория)да техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Х. Г. Гимуш: «Фарғона нефти асосида томлик битум ва руберойд олиниши» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ.

Диссертация билан институт кутубхонаси (Навоий кўчаси, 13 уй)да танишиш мумкин.

ТОШКЕНТ ЭЛЕКТРОМОНТАЖ БУЮМЛАРИ ЗАВОДИГА

башняли ва осма кранларга кранчилар, гардеробчица, вахтёрлар, фрезерчилар, токарлар слесарлар, инструменталчилар, ускуналарни тузатиш бўйича слесарлар, электр пайвандчилар, электр монтёрлар, сантехник, электрокара ҳайдовчиси, аккумуляторчи, дурадгорлар, электр — двигателларини ўровчи

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Жарқўрғон кўчаси, 76 уй (5, 26 автобусларнинг «Ёғ-мой комбинати» бекати).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 ВЕТ.
16 ФЕВРАЛЬ, 1970 й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар Дзержинский кўчаси 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари — 33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар —33-29-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари —33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари —33-27-03, ахборот бўлими —33-65-57, эълонлар бўлими —33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579
НАШР 2729
Р.02256